

SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 · 235 Reykjanesbær · Kt. 640479-0279
Sími: 420-3288 · Netfang: sss@sss.is

148.löggjafarþing 2017-2018
Þingskjal X-X mál.

Umsögn: Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2018-2024.

Alþingi ályktar, sbr. lög nr. 69/2015, um byggðaaætlun og sóknaráætlanir að fela ríkisstjórninni að vinna að framkvæmd eftirfarandi stefnu og aðgerðaráætlun í byggðamálum og að gert verði ráð fyrir framkvæmd hennar við gera fjárlaga hvers árs.

Samband sveitarfélaga á Suðurnesjum fagnar því að unnið sé að stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2018-2024. Í drögum þeim sem til umsagnar kemur fram að byggðaaætlun sé ætlað að stuðla að jákvæðri þróun byggð og efla samkeppnishæfni þeirra sem og landsins allt.

Í kaflanum „framtíðarsýn og áskoranir“ eru áskoranir taldar upp en vert er að benda á að ekki er einu orði minnst á aðgerðir stjórnvalda til að bregðast við áskorunum sem blasa við svæðum sem skilgreind eru sem Vaxtarsvæði. Lagt er til að bætt sé inn í byggðaaætlun hvernig bregðast eigi við til aðstoðar þeim sveitarfélögum sem takast á við mikla fólksfjölgun.

Eftirfarandi ábendingar eiga við kafla Markmið og mælikvarðar.

Kafli A - Jafna aðgengi að þjónustu.

Þegar kemur að því að meta mælikvarða geti biðtími eftir tíma hjá lækni verið góður mælikvarði. Á Suðurnesjum er biðtími eftir bókuðum tíma á heilsugæslustöð allt að 3 vikur.

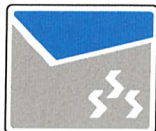
Kafli B – Jafna tækifæri til atvinnu

Fram kemur í þeim kafla að jafna eigi aðstöðu millilandaflugvalla. Gott væri að skýra það með hvaða hætti gera ætti það. Er það t.d. með fleiri aðgerðum en að vinna tillögu um verðjöfnun á eldsneyti eins og fram kemur í B-10?

Kafli C – Stuðla að sjálfbærri þróun byggða um land allt.

Inn í þessa uppsetningu mætti bætta einnig góðu aðgengi á grunnheilbrigðisþjónustu.

Í kafla sem merktur er A.10 – almenningssamgöngur um land allt, kemur fram að tímabil þess verkefnis sé frá 2019-2021. Sá tími er of stuttur ef það er markmið verkefnis að ná fram fjárhagslegri hagræðingu auk betri þjónustu. Meiri líkur eru á því að hægt sé að ná betri samninga með útboði þar sem samningstíminn er allt að sjö árum. Í útboðum gera verktakar ráð fyrir afskriftum af vögnum og með tilliti til tímaramma þá eru þrjú ár of stuttur samningstími og væri til þess fallinn að tilboð í akstur væri dýrari en ella.

SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 · 235 Reykjanesbær · Kt. 640479-0279
Sími: 420-3288 · Netfang: sss@sss.is

Kafla A.13 Nærþjónusta við innflytjendur. Þessum kafla er fagnað, sérstaklega í ljósi þess að á Suðurnesjum hefur eftirspurn eftir vinnuafli verið mætt með vinnuafli erlendis frá. Hlutfall innflytjenda á Suðurnesjum var 19,06% árið 2017 og eru Pólverjar langfjölmennasti hópurinn. Hæst er hlutfallið í Sandgerðisbæ eða 21,6% en lægst í Vogum 14,93%.

Hlutfall innflytjenda eftir sveitarfélögum 1. janúar 2017

- Reykjanesbær 19,32%
- Grindavíkurbær 17,34%
- Sandgerðisbær 21,6%
- Sveitarfélagið Garður 20,32%
- Sveitarfélagið Vogar 14,93%

Miðað við þær áætlanir sem Ísavia hefur sett fram um aukningu á farþegum í gegnum Keflavíkurlugvöll má búast við verulegri fjölgun starfa. Ekki er hægt að mæta þeirri fjölgun með náttúrulegum hætti og búast má því við því að hlutfalli innflytjenda á Suðurnesjum muni hækka enn frekar á komandi árum.

Kafla C1 – Sértek verkefni sóknaráætlunarsvæða. Markmið þessa kafla er m.a. að bregðast við fólksfækkun sóknaráætlunarsvæðum. Það getur hins vegar verið mikil áskorun að takast á við mikla íbúafjölgun á stuttum tíma.

Á síðustu árum hefur orðið gríðarleg fólksfjölgun á Suðurnesjum sem skýrist að miklu leyti af verulega auknum umsvifum á Keflavíkurlugvelli. Þannig voru íbúar Suðurnesja 21.560 árið 2014 en 25.800 í lok árs 2017. Í Reykjanesbæ sem er stærsta einstaka sveitarfélagið á Suðurnesjum hefur fjölgunin orðið 14.254 árið 2014 í 17.810 í lok árs 2017. Hlutfallslega er fjölgun íbúa á landinu er langmest á Suðurnesjum.

Íbúafjöldi landsins hefur frá árinu 2000 aukist um 19% eða um 53.480 manns. Meginhluti þessarar aukningar er á höfðaborgarsvæðinu og Suðurnesjum eða 64%. Fjölgun íbúa á Suðurnesjum á þessum tíma er 24%. Ef skoðuð eru árin 2013-2017 fjölgaði íbúum á Suðurnesjum um 21%, meðan íbúum á Suðurlandi fjölgaði um 11% og íbúum á höfuðborgarsvæðinu fjölgaði um 8%. Á síðustu 24 mánuðum hefur íbúum á Suðurnesjum fjölgað um 15%.

Nýlega hafa fulltrúar sveitarstjórna á Suðurnesjum hafa lýst yfir áhyggjum vegna þessa þar sem fólksfjölgun á svæðinu hefur verið langt umfram meðaltalsfjölgun á landinu öllu en aukning fjárframlaga ríkisins til stofnana og verkefna á svæðinu hefur á engan hátt fylgt þeirri þróun.

Í áætlanagerð ríkisins virðist ekki vera tekið nægjanlegt tillit til þess ef óvenju mikil fólksfjölgun verður á einstökum svæðum. Af þeim sökum er lagt til að m.a. verði skoðað sérstaklega fjárframlög ríkisins til opinberra stofnana og annarra mikilvægra verkefna á svæðinu til þess að íbúar búi við sömu þjónustu og íbúar annarra svæða landsins. Má t.d. geta þess að fjáráukning til Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja var 1% á ári með 0,5% hagræðingarkröfu meðan að íbúum svæðisins fjölgaði um 15%.

SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

Skógarbraut 945 · 235 Reykjaneshar · Kt. 640479-0279
Sími: 420-3288 · Netfang: sss@sss.is

Kafla C.9 – Náttúruvernd og efling byggða. Inn í þennan kafla Byggðaaáætlunar mætti gjarnan setja inn nokkur orð um Jarðvanga (e. Geopark) en Geopark vinnur að því að kveikja áhuga íbúa og gesta á Jörðinni, m.a. með því að vekja athygli á áhugaverðri jarðsögu, fræða og annast landið.

Hugtakið Geopark er skilgreint af alþjóðlegum samtökum Geoparka sem nefnast Global Geoparks Network og starfa þau undir verndarvæng UNESCO. Um 100 geoparkar eru aðilar að samtökunum í dag, þ.e. svæði svæði sem innihalda merkilegar jarðminjar og koma þeim á framfæri.

Kafla C.12. – Kynning og innleiðing áfangastaðaaáætlana. Fram kemur að Markaðsstofur landshluta eigi að vera framkvæmdaaðili þessa verkefnis, sem er afar ánægjulegt og í anda m.a. Sóknaráætlunar. Ljóst er að tryggja þarf lágmarksfjárfraðlög til Markaðsstofa á Íslandi eigi þau að taka þessa verkefni að sér. Eins og staðan er í dag hefur það ekki verið gert og óvíst um rekstur Markaðsstofanna. Lagt er til að þetta verkefni verði hluti af verkefnum Sóknaráætlana.

Með tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaaáætlun fyrir árin 2018-2024 fylgir greindargerð. Lagt er til að allar tölulegar upplýsingar sem koma fram í greinargerð séu uppfærðar og fram komi með nákvæmari hætti frá hvað tíma tölulegu gögnin eru. Mikill munu getur verið t.d. á mannfjölda tölum sem safnað er saman í upphafi árs og í lok árs. Það er mikilvægt að halda þessu til haga svo lesandi geti glöggvað sig betur á samhengi.

Tölur um hagnöxt sem fram koma í greinargerð eru einnig orðnar nokkuð gamlar en þær eru frá 2009-2015. Spá um mannfjölda þarf einnig að uppfæra en þar kemur fram að í miðspá Hagstofu Íslands að gert er ráð fyrir að íbúar á Suðurnesjum verði 27.307 árið 2024 en skv. ársfjórðungstölum Hagstofu Íslands í lok árs 2017 eru íbúar á Suðurnesjum tæplega 26 þúsund.

Að lokum er tekið undir þau orð sem koma fram í drögum að Byggðaaáætlun að markmið hennar sé að landið allt sé í blómlegri byggð þar sem landsmenn hafi aðgang að grunnþjónustu, atvinnutækifærum og lífsskjörum, óháð efnahag og búsetu. Það verður hins vegar ekki gert með því að horfa aðeins á þau svæði sem búa við fækkun íbúa heldur að tryggja öllum íbúum aðgang að fyrrnefndum gæðum. Því ber að horfa líka til þeirra sveitarfélaga á landinu sem þurfa að takast á við mikla fjölgun íbúa.

Virðingarfyllt,

Berglind Kristinsdóttir
Framkvæmdastjóri Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum.